

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
อักษรย่อและสัญลักษณ์	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	5
- ฟลาโวนอยด์ (Flavonoids)	5
- การอักเสบ (Inflammation)	9
- สารสื่อกลาง (Inflammatory mediator) ในการอักเสบ	10
- อนุมูลอิสระ (Free radicals)	12
- ออกซิเดชัน (Oxidation)	13
- ปฏิกริยาการเกิดอนุมูลอิสระ	14
- อนุมูลอิสระกับกระบวนการเกิดโรค	16
- การศึกษาฤทธิ์ต้านการอักเสบในสัตว์ทดลอง	19
- การทดสอบฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน	20
- วงศ์ Leeaceae	22
- เชื้อแข็งม้า	24
บทที่ 3 วิธีการทดลอง	26
- วัตถุดิบสมุนไพร	26
- สารเคมี อุปกรณ์ และเครื่องมือ	26
- วิธีการทดลอง	28

	หน้า
บทที่ 4 ผลการทดลอง	34
- การสกัดพืชสมุนไพร	34
- การศึกษาฤทธิ์ด้านการอักเสบของสารสกัดในหนูขาว	35
- การศึกษาฤทธิ์ด้านออกซิเดชันของสารสกัด	36
- การแยกและการทำให้บริสุทธิ์ควบคู่กับการตรวจสอบฤทธิ์ด้านออกซิเดชัน	40
- การศึกษาฤทธิ์ด้านออกซิเดชันของสารบริสุทธิ์ที่ได้	59
- การตรวจสอบลักษณะทางกายภาพและทางสเปกโทรสโกปี	60
บทที่ 5 วิจัยผลการทดลอง	61
บทที่ 6 สรุปผลการทดลอง	68
เอกสารอ้างอิง	69
ประวัติผู้เขียน	73

สารบัญตาราง

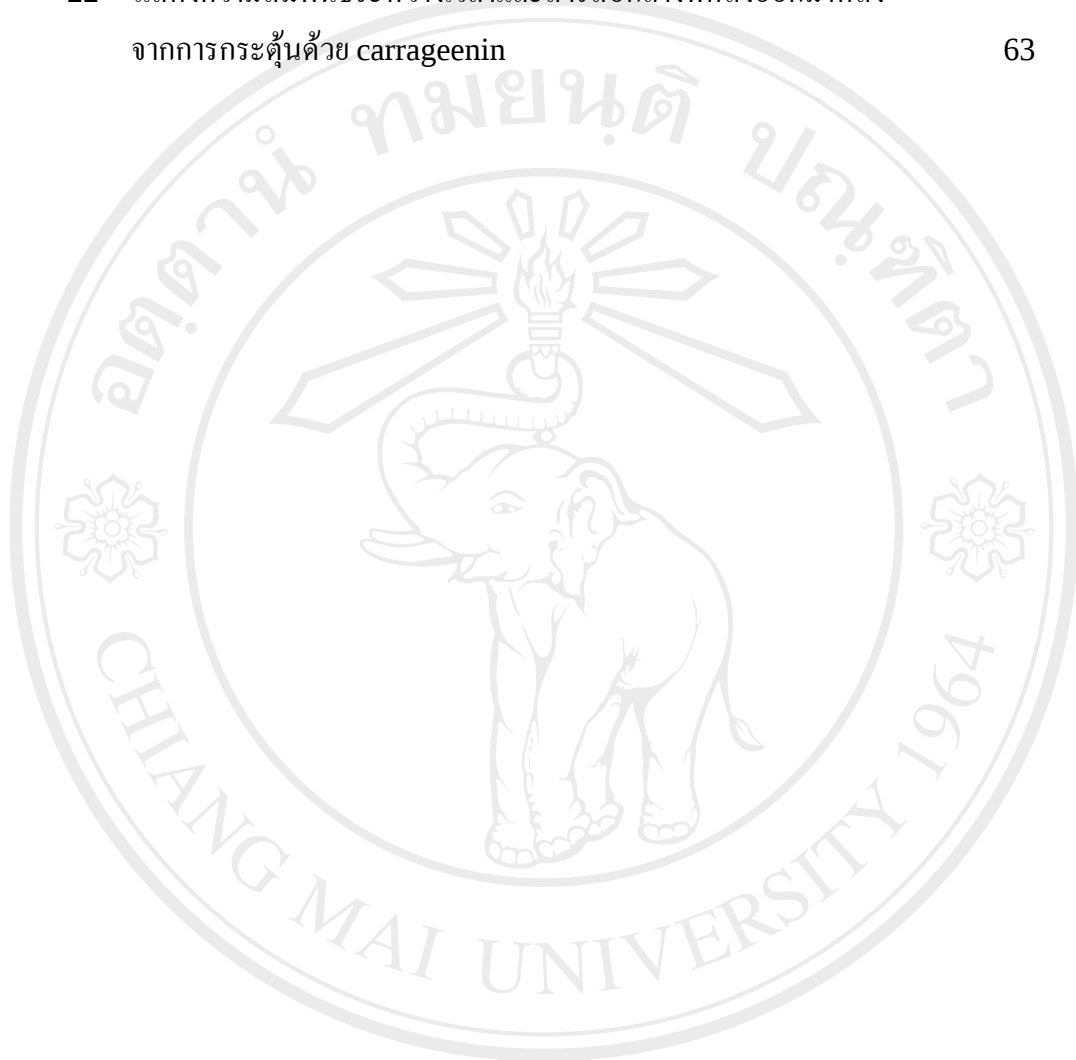
ตาราง		หน้า
1	สรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิดจากการสัมภาษณ์หมอพื้นบ้าน	3
2	ข้อมูลองค์ประกอบทางเคมีและฤทธิ์ทางชีวภาพที่มีรายงานของพืชในสกุล <i>Leea</i>	23
3	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารสกัดเอธานอล ของฝาง, เชื่องแข็งม้า, มะห้านก, มะโหกโตน, มะโจ๊ก และชะจาว ในแต่ละวิธี	25
4	ระยะเวลาในการสกัดและปริมาณสารสกัดที่ได้	34
5	ผลของสารสกัดเชื่องแข็งม้าต่อความสามารถในการยับยั้งการบวมของอุ้งเท้าหนูขาวเทียบกับยามาตรฐานแอสไพริน	35
6	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารสกัดโดยวิธี ABTS	36
7	Nitric oxide scavenging activity ของสารสกัด	38
8	Superoxide anion scavenging activity ของสารสกัด	39
9	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่ได้จากการแยกสารสกัดส่วนเอธานอล	41
10	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่ได้จากการแยกสารสกัดส่วนเอธิลอะซิเตท	43
11	Nitric oxide scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยกสารสกัดส่วนเอธิลอะซิเตท	44
12	Superoxide anion scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยกสารสกัดส่วนเอธิลอะซิเตท	45
13	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่ได้จากการแยก fraction LR-A6	46
14	Nitric oxide scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยก fraction LR-A6	47
15	Superoxide anion scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยก fraction LR-A6	48
16	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่ได้จากการแยก fraction LRA6-3	50

ตาราง	หน้า
17 Nitric oxide scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยก fraction LRA6-3	51
18 Superoxide anion scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยก fraction LRA6-3	52
19ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่ได้จากการแยก fraction LRA6-3-09-10	54
20 Nitric oxide scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยก fraction LRA6-3-09-10	55
21 Superoxide anion scavenging activity ของสารที่ได้จากการแยก fraction LRA6-3-09-10	56
22ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารบริสุทธิ์ที่ได้	59
23 แสดง UV absorption ของสารกลุ่มฟลาโวนอยด์แต่ละชนิด	67

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	โครงสร้างของ flavan	5
2	การชีวสังเคราะห์ของฟลาโวนอยด์	6
3	Arachidonic acid metabolism	19
4	เชื้อเพลิงน้ำ และส่วนที่ใช้	24
5	myrecitol-3-rhamnoside	25
6	แผนภูมิแสดงการแยกสาร โดยอาศัย Bioassay guide isolation	31
7	แผนภูมิแสดงการแยกสารสกัดเอธิลอะซิเตทของเชื้อเพลิงน้ำ	32
8	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารสกัด 1 กรัม เทียบกับ Trolox	37
9	ฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารสกัด 1 กรัม เทียบกับ Quercetin	37
10	Nitric oxide scavenging activity ของสารสกัด	38
11	Superoxide anion scavenging activity ของสารสกัด	39
12	แผนภูมิแสดงการแยกสารสกัดส่วนเอทานอล	40
13	แสดงฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่แยกได้เปรียบเทียบกับ สารสกัดส่วนเอทานอล (mg Trolox /g sample)	41
14	แสดงฤทธิ์ต้านออกซิเดชันของสารที่แยกได้เปรียบเทียบกับ สารสกัดส่วนเอทานอล (mg quercetin /g sample)	42
15	แผนภูมิแสดงการแยกสารสกัดส่วนเอธิลอะซิเตท	43
16	แผนภูมิแสดงการแยก fraction LR-A6	46
17	แผนภูมิแสดงการแยก fraction LRA6-3	49
18	แผนภูมิแสดงการแยก fraction LRA6-3-09-10	53
19	แผนภูมิแสดงการแยก fraction LR-007-8-9	57
20	แผนภูมิแสดงการแยก fraction LR-B1-2-3	58
21	แผนภูมิแสดงการแยก fraction LRB-03-04-05	59

- 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและสารสื่อกลางที่หึ่งออกมาหลัง
จากการกระตุ้นด้วย carrageenin

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อักษรย่อและสัญลักษณ์

$^{\circ}\text{C}$	องศาเซลเซียส
%	เปอร์เซ็นต์
cm	เซนติเมตร
EtOAc	เอทิลอะซิเตท
EtOH	เอทานอล
g	กรัม
kg	กิโลกรัม
nm	นาโนเมตร
MeOH	เมทานอล
mg	มิลลิกรัม
ml	มิลลิลิตร
mM	มิลลิโมลาร์
QEAC	Quercetin Equivalent Antioxidant Capacity
TEAC	Trolox Equivalent Antioxidant Capacity